

Sosiaali- ja terveysministeriö
kirjaamo@stm.fi
marjaana.maisonlahti@stm.fi

STM012:00/2018

Lausuntopyyntö muistiosta yhdistelmävakuutukseksi

SAK kannattaa yhdistelmävakuutuksen toteuttamista ja on osallistunut työryhmän työhön. Työryhmässä on kuitenkin vakuutuspalvelusta tehdessä tiedostettu ongelmia, jotka syntyvät pääosin siitä, että nykyiset mm. rahoitusperiaatteet ja työssäoloehdon ansainta pysyvät ehdotuksissa nykyisellään. Työssäoloehdon euroistaminen ja rahoitusratkaisujen lisäselvitykset auttaisivat todennäköisesti vakuutuksen parempaa käyttöönottoa.

Palkkatyön ja yritystoiminnan vakuuttamisen mahdollistavalle yhdistelmävakuutukselle on olemassa selkeä tarve, jonka suuruus vaihtelee alakohtaisesti. Osalla SAK:laisten alojen työntekijöistä yritystoiminta on hyvin vähäistä. Osa liittojen jäsenistä työllistyy kuitenkin jo nyt suuressakin määrin palkkatyön ohella erilaisissa yritysmuodoissa ja itsensä työllistäen. Yhdistelmävakuutus vastaisi erityisesti vaihtelevissa työn muodoissa, palkkatyön ohella freelancereina ja laskutuspalveluiden kautta, työskentelevien työttömyyden aikaisen toimeentulon turvaamiseen.

Rahoitus

Työryhmän työssä nousi esiin epävarmuus vakuutuksenottajien mahdollisesta kohderyhmästä. Tätä kautta yhdistelmävakuutuksen ongelmaksi on muodostumassa vakuutuksen kalleus. Verrattain pienen ryhmän ja hajautetusti eri kassoihin kuuluvien vakuuttaminen sata prosenttisesti kulut kattavalla lisävakuutuksella on ongelmallista. Vakuutusmaksujen asettaminen kustannusvastaavasti on hankalaa erityisesti pienille kassoille, jos vakuutettujen määrän arvioidaan olevan vain muutamia kymmeniä ja työllisyys voi heilahdella hyvinkin sattumanvaraisesti. Tämä voi puolestaan johtaa siihen, ettei osalla kassoista ole mahdollisuutta rakentaa jäsenilleen vapaaehtoista uutta vakuutusta. Rahoituksen osalta on siis vielä syytä pohtia tarkemmin keinoja esim. vakuutusmaksujen jonkinasteiseen tasaamiseen.

Työssäoloehto

Yhdistelmävakuutuksen työssäoloehdoksi ehdotetaan 15 kuukautta. Ehdotus pohjautuu selvityshenkilöiden esitykseen ja nykyiseen yrittäjien työssäoloehtoon. SAK kannattaa lähtökohtaisesti valittua linjaa sekä nykyisten työssäoloehtoien säilyttämistä. Lyhemmälle työssäoloehdolle on esitetty myös perusteltuja näkemyksiä, mutta asian monimutkaisuuden vuoksi SAK ei halua luoda kolmatta kategorialaajaa ja on tässä vaiheessa 15 kuukauden kannalla. Pelkän palkkatyön osalta työssäoloehdon on täytyttävä yhdistelmävakuutuksesta huolimatta edelleen kuudessa

Työ ja turva -osasto

16.3.2018

kuukaudessa. Aidon yhdistelmävakuutuksen osalta eri työn muotojen laskeminen työssäoloehdon kertymisen osalta prosentuaalisesti yhteen on kannatettavaa.

Työryhmässä oli esillä vaihtoehto uudistaa työssäoloehtojen seuranta siten, että myös palkkatyössä seurattaisiin yrittäjien työssäoloehdon mukaisesti tuloja työtuntien sijaan. Myös tämä ratkaisu olisi kuitenkin tuonut kolmannen työssäoloehdon aiempien rinnalle, joten järjestelmästä olisi tullut nykyistäkin moniulotteisempi. Palkansaajien työssäoloehdon euroistaminen kokonaisuudessaan helpottaisi kuitenkin sekä työttömyysturvajärjestelmän toimeenpanoa että ymmärrettävyyttä ja tekisi yhdistelmävakuutuksesta yksinkertaisemman. Tästä syytä työssäoloehdon euroistamisen valmistelua on syytä jatkaa osana tulorekisterin valmistelua.

Voimaantulo

Muistiossa ehdotetaan lakimuutosten tulevan voimaan aikaisintaan 1.1.2019. Tämä aikataulu on työttömyyskassojen puolelta todettu liian haasteelliseksi mm. hallituksen esityksen vahvistamisen, työttömyyskassojen sääntöjen muuttamisen, jäsenmaksujen vahvistamisen ja järjestelmämuutosten osalta. Tarkoituksenmukaisempaa saattaisi olla toteuttaa muutos tulorekisterimuutosten kanssa samanaikaisesti. Aikaisemmin voimaan tulevat lakimuutokset eivät toisaalta estä kassoja ottamasta vapaaehtoisista yhdistelmävakuutusta käyttöön vasta myöhemmin.

Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry